

Portfólió

Hujber Tibor

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
I. A tanuló személyiségének fejlesztése	5
Egy kiválasztott növendék jellemzése szakmai szempontból.....	5
Reflexióm az óráról.....	6
II. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése	7
Énekóra csoportmunka tervezete	7
Reflexióm a csoportos munkára.....	12
III. A pedagógiai folyamat tervezése	12
Óratervezet	13
Reflexióm az órára	14
IV. A tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztése a tudás felhasználásával	14
Tankönyvelemzés	14
A tankönyvelemzés reflexiója	17
V. Az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák fejlesztése	19
Reflexió	29
VI. A tanulási folyamat szervezése és irányítása.....	31
Hangversenyek szervezésének dokumentumai.....	31
Reflexió	35
VII. A pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazása	36
Reflexióm az interjúra	36
VIII. Szakmai együttműködés és kommunikáció	38
Gyerekekkel, szülőkkel való kapcsolat intézményi bemutatása	38
Reflexió a koncertről.....	41
IX. Önművelés, elkötelezettség a szakmai fejlődésre	42
Irodalomjegyzék	45

Bevezetés

Budapesttől délre, a ráckevei Duna-ág, az úgynevezett Kis –Dunától 2 kilométerre fekvő kis faluban, Áporkán nőttem fel. Édesanyám nagyon szépen zongorázott, én kisgyermekként sokat, szájátva hallgattam őt. Azután felnőve sajnos egyre ritkábban hallhattam, egyre kevesebbet játszott. Édesapám a fáma szerint nagyon tehetséges trombitás volt, gyermekként már csak énekelni hallhattam, azt nagyon szépen csinálta. Nagyon halvány emlékképeim vannak arról, hogy nagymamámmal megyünk a vasárnapi református teadélutánokra, ott mindig felállítottak az asztalra, annyira kicsi voltam, és énekelnem kellett. Mindezt azért mondtam el, hogy nagyon fontos motiváció volt nálam a családom zeneszeretete.

Mivel a faluban nem volt zeneiskola, ezért a környékbeli Szigetszentmiklós-Gyártelepen működő intézménybe íratott be édesanyám zongorázni. Kevés emlékem maradt erről az időszakról, de az sem volt kellemes. Úgy rémlik, hogy nem a legtürelmesebb és gyermekszeretőbb tanárnőhöz kerültem, egy év után sírva kérleltem szüleimet, hogy szeretném befejezni. Legközelebb már felnőtt fejjel vettem zeneleckéket különböző tanároknál.

Ez a gyermekkori frusztráció sem tudta megtörni a zene iránti rajongásomat. Mivel otthon volt zongoránk, így magamtól, hallás után sokat játszottam, és nagyon élveztem. Ekkor még főleg könnyűzenét, de a könnyebb klasszikusokat is szívesen játszottam. De nagyon szerettem énekelni is. Abban az időben még léteztek a járasi seregszemlék, ahol az áporkai általános iskolát minden évben én képviseltem az ének kategóriában. Mivel későn kezdtem mutálni, még nyolcadikos koromban is indulhattam, az esetek többségében ezüst jelvényt kaptam. De nem múlt el olyan községi ünnepély sem, ahol nem léptem fel valamilyen énekes produkcióban.

A ráckevei Ady Endre gimnáziumban kerültem a gitárral testközelbe, rögtön megszerettem. Ez a ragaszkodásom a hangszerhez az évek alatt csak felerősödött. Természetesen szüleimtől megkaptam az első hangszert, amelyen teljesen magamtól, autodidakta módon kezdtem játszani. Főleg barátoktól lestem el az alapvető fogásokat, de mivel jó fülem volt, a rádióból, különböző felvételekről könnyedén tanultam a

dalokat. Más lehetőségem nem is volt, mert a kottát sajnos ez idő tájt még nem olvastam.

A középiskola után felvételt nyertem a Zsámbéki Tanítóképző Főiskolára, ahol testnevelőként diplomáztam, és így is helyezkedtem el. Ez idő alatt is végigkísérte életemet a gitározás és énekelés, mindez persze főleg baráti körben. A szigethalmi általános iskolában dolgoztam, mikor összebarátkoztam a helybéli református lelkésszel, Meggyesi Jánossal, aki nagy hatással volt rám. Nagyon jól klasszikus gitározott, később már lantolt is. Ő hívta fel a figyelmemet a kottaolvasás fontosságára, és egyre jobban elkezdett érdekelni a klasszikus gitárzene. Már 35 éves múltam, mikor elmentem az első igazi klasszikus gitártanárhoz tanulni. Jó döntés volt. Vereczkey László volt ő, aki már nyugdíjasként vállalt magánövéndékeket, teljesen megfertőzött. Pár év múlva Szilvágyi Sándornál folytattam a tanulást. Ő volt az, aki felnyitotta a szememet, hogy nem csak egy út létezik, csak a cél ugyanaz. Nagyon sokat tanultam tőle, mai napig visszajárok hozzá.

Az első munkahelyem a Halásztelken működő általános iskola volt, amely az 1980-s évek közepén még ÁMK volt. Mikor kezdőként idekerültem, valahogy kiderült, hogy kicsit gitározom, rögtön rám bíztak énekórákat a negyedikes és ötödikes osztályokban, mert nem volt szakos tanár. Igazi mélyvíz volt, de próbáltam szakmai hiányosságaimat gitártudásommal pótolni, sokat énekeltünk gitárkísérettel. Katonaság után a szigethalmi általános iskolában kötöttem ki, ekkor már testnevelő tanárként dolgoztam. Végül is a diplomám erről szólt. Ez idő tájt már különböző könnyűzenei zenekarokban is elkezdtem játszani, és gyakran szerepeltem iskolai ünnepélyeken. A helybéli zeneiskola igazgatónője jó párszor megkörnyékezett, hogy tanítsak nála gitárt. Eleinte visszautasítottam mondván, hogy nem értek hozzá, de valahogy rábeszélte, hogy próbáljam ki, nem fogom megbánni. Igaza lett, neki köszönhetem, hogy erre a pályára kerültem. Hálás is vagyok érte Anna néninek, aki most Argentínában él. Egy év múlva már újra Halásztelken dolgoztam, de már a zeneiskolában, és ez lett a főállásom. Visszajártam tanítani Szigethalomra, és Szigetcsépen is elkezdtem építeni a gitáros tanszakot. Nagyon sokat tanítottam, és én is elkezdtem magam tovább képezni. Erről már beszéltem. A hab a tortán az lett számomra, mikor felvételt nyertem a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézetének klasszikus gitár szakára. Nagyon nagy boldogság volt ez számomra, hisz ami ez idáig a hobbim és szenvedélyem volt, egyik pillanatról a másikra jó értelemben véve a szakmám lett, hivatásommá vált. Nagyon

sokat köszönhetek a gitár tanszakon tanító tanároknak, név szerint Ritter Józsefnek, akitől az öt év alatt rengeteget tanultam, de Dr. Papp Sándortól is sok jó tanácsot kaptam a vizsgák kapcsán. Szeretném még megköszönni Dr. Iván Klára tanárnőnek, aki a vonós tanszék vezetője, és minden vizsgánkon ott volt, a rengeteg törődést, fantasztikus humánusát. és nem utolsósorban szakmai tanácsait.

I. A tanuló személyiségének fejlesztése

Egy kiválasztott növendék jellemzése szakmai szempontból

Egyik kedvenc tanítványom, Anna, érdekes egyéniség. A halásztelki Hunyadi Mátyás általános iskola 8. osztályos tanulója, ugyan itt jár hozzám gitárórákra a zeneiskola részbe. (Nálunk egy vezetés alá tartozik az általános iskola, gimnázium, zeneiskola és a könyvtár. Néhány évvel ezelőtt még az óvodák és a művelődési ház is hozzánk tartozott Halásztelki ÁMK néven.) Elvált szülők gyermeke: édesapja hegedűművész, édesanyja óvónő. Nagyon tehetséges, a színpad jól áll neki, és egyáltalán nem izgul. Szorgalma meglehetősen hullámzó, de nagyon könnyen tanul annak ellenére, hogy a szolfézs sem tartozik erősségei közé, és az sem a képességei miatt. Zongorázni kezdett, de nem szerette. Én tanítottam bátyját gitározni elég jó sikerrel, jó volt a kapcsolatom a családdal. Ezért a sikertelen zongoratanulmányok után édesanyja beíratta hozzám gitározni. Közben évek teltek el, itt ragadt, és egyre lelkesebben csinálja. Persze ezt a hozzáállást szülők is, én is örömmel konstatáltuk, máig is sok sikerélményem van a gyermekkel. Minden fellépést örömmel elvállal, és lelkesen készül rá. Serdülőkori dackorszakban van, nem szereti a lábtartót, de azért én igyekszem rábeszélni a használatára: az órán és a fellépéseken mindig használjuk. Általában laza egyéniség, a pengetős hüvelyujja mégis egy kicsit feszesebb a kelletténél, de minden ezt a problémát javítandó gyakorlatomra, ujjtornámra nyitott. Pontos a ritmusérzéke, és érzi a darabok tempóját is. Játék közben hallja a dallamot, ezért tud kifejezően játszani. Természetesen ezt meg is beszéljük, de azért én igyekszem nem rátelepedni, engedem kibontakozni

egyéniségét, és vannak is ötletei. Az órákon aktív, mindig pontosan érkezik, kitartó, jól koncentrálna a feladatra, kifejezetten jó vele dolgozni.

Reflexióm az óráról

Az órát, mint mindig, most is pengetőgyakorlatokkal kezdjük. Általában e moll arpeggio-val melegítünk, mert ez egyszerűen megoldható üres húrokon. Ezt egy kicsit bonyolítom, egyszerű akkordok fogásával nehezítem a pengető gyakorlatot. Itt általában olyan akkordokat választok, amelyek benne lesznek a következő darabokban. Majd Matteo Carcassi egyik népszerű etűdjével folytatjuk, amit Anna bár kissé akadozva, de már egész jól játszik. Minden résznél egy kicsit újra átnézzük az akkordokat és a pengetéseiket külön-külön is, és láthatóan rögtön gördülékenyebb lesz a játéka. A harmadik rész gyakorlásánál egy második fekvésben játszható A dúr skálát is belecsempészek a gyakorlatok közé, előkészítendő azt az öt hangból álló ereszkedő dallamrészletet, amely a rész elején található tizenhatod lépésekben. Természetesen az újabb játéknál már hagyom, hogy teljesen végigjátssza a művet megállás nélkül, csak arra kérem, hogy tempó most még lassú, de egyenletes legyen. A tempótartásban, ha szükséges tevékenyen besegítek, alakítva a mű karakterét a hangsúlyok betartásával is. Mivel a darab keringő tempójú, ezért kiválóan előkészíti a következő művet, aminek az ütemmutatója szintén 3/4. Jose Ferrer a szerző, Ejercicio a mű címe.

A darab hangneme e moll. Miután ezt megbeszéljük, megkeressük a darabban előforduló akkordokat. Majd én játszom a dallamot, Anna az akkordokkal kíséri engem. Mivel tőlem már hallotta a melódiát, külön eljátssza a dallamot ő is, majd a következőkben én kísérem őt akkordokkal. Ezek után már, ha lassan is, de biztonságosan tudja játszani a darab első felét. A középrészben csak a mozgó alsó szólamot kellett eljátszanunk, a kísérő felső szólamot második játékra könnyedén hozzájátssza. Csak arra kellett felhívnom figyelmét, hogy a középrész zárlatában a felső szólam is megindul ellenmozgást végezve a basszus szólammal, és domináns akkordra megérkezik. Ez egy kicsit nehezebben ment, ezért többször eljátszottuk, végül lassú tempóban meglett, már mertem feladni házi feladatnak. A mű utolsó részében visszatér az eleje, már nem okozott gondot eljátszása.

Az óra végére maradt még egy gitár duó: Ferdinand Sor két gitárra írt menüettjével fejezzük be a foglalkozást. Mivel sokat kamarázunk, ezért nem okoz problémát Annának az együtt zenélés. Nem régóta játsszuk ezt a darabot, ezért még csak lassan, nagyon figyelve egymásra zenélünk. Minél többször eljátsszuk, annál merészebben kezdjük el gyorsítani, és kezd kialakulni a menüett karaktere, ami hasonlít az előzőekben játszott keringőkre.

II. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése

Énekóra csoportmunka tervezete

Készítette: Hujber Tibor

Osztály: Általános iskola 7. osztály

Anyag: a bécsi klasszicizmus

Óra típusa: csoportmunka

Tervezett anyag

Új anyag: a bécsi klasszicizmus-csoportmunka

- zenehallgatás: Mozart: Kis éji zene
- klasszicizmus szó eredete, mely történelmi korszakhoz köthető, társadalmi-történelmi háttér
- csoportmunka megszervezése: 3 csoport kialakítása, feladatok kiosztása

1. csoport: három arcképhez kell a hozzá illő zeneszerző nevét és egy-egy mű címét párosítani

Nevek:

- Joseph Haydn
- Wolfgang Amadeus Mozart
- Ludwig von Beethoven

Művek:

- Búcsú szimfónia
- g moll szimfónia
- Sors szimfónia

2. csoport: hangszereket kell felismerni fotók alapján megadott alternatívák szerint, és hangszercsoportokba kell rendezni őket.

Hangszerek:

- fuvola
- klarinét
- hegedű
- gordonka
- trombita
- harsona

Csoportok:

- fáfúvósok
- rézfúvósok
- vonósok

3. csoport: szimfonikus zenekar felépítése elhelyezkedésük alapján

- hangszercsoportok kialakítása nevek alapján: vonósok, fafúvósok, rézfúvósok, ütősök, zongora

- helyük a zenekarban

Hangszerek: hegedű, brácsa, cselló, nagybőgő, fuvola, oboa, klarinét, fagott, kürt, trombita, harsona, tuba, timpani, ütősök, zongora

Csoportmunka értékelése

1. csoport:

Felismertétek-e a zeneszerzőket?

Melyik művet írták?

Tudjátok-e a Búcsú szimfónia történetét?

Mondjátok még műveket?

2. csoport:

Felismertétek-e a hangszereket?

Mely csoportba tartoznak?

Miért hívjuk őket vonósoknak, fa-és rézfúvósoknak?

3. csoport:

Elkészültetek a hangszer csoportokkal?

Hol helyezkednek el a szimfonikus zenekarban és miért?

Frontális munka

- eddig elhangzottak összegzése
- klasszikus zenei stílus műfajainak összegyűjtése, példák
- a stílus jegyeinek összegzése
- az órai munka értékelése osztály, csoport és egyéni szinteken is.

Levezetés

1. A Tom & Jerry rajzfilm kísérő zenéjének meghallgatása. A kivetítőn a nagyzenekari előadás látható.

Figyeld meg, milyen hangszerek szerepelnek benne!

Milyen hangszercsoportokat ismertek, melyek a klasszikus zenekar részét

képezik? /A táblára írom az 5 csoportot./

Írjatok mindegyikhez példákat a látottak és hallottak alapján!

Milyen effektek nem minősülnek hangszernek?

Reflexióm a csoportos munkára

Nagyobb létszámú osztályok esetében nagyon fontos módszer a csoportmunka. Persze ez nem azt jelenti, hogy a frontális munka teljesen kimarad, csak a feladatok kiadásánál lehet differenciálni. Nemcsak a különböző képességű gyerekekhez való alkalmazkodás ez, hanem a 45 perces órán lényegesen több feladatot meg lehet oldani, de kialakíthatunk egy nagyon egészséges versenyszellemet is a gyermekek között. Nem utolsósorban nevelő célzattal erősíti a közösségi szellemet, a valahova tartozás, az egymásra utaltság érzését.

Úgy tapasztaltam, hogy a tanulók nemcsak hogy elfogadják, de szeretik, igénylik is ezt a módszert, hisz ilyenkor felszabadultabbak, egy kicsit hangosabbak lehetnek, ezzel jár. Az eredmények is magukért beszélnek: ha a következő órán visszakérdezek az előző órán elhangzottakra, nagy százalékban fognak emlékezni a történésekre. Ezért úgy gondolom, hogy az eredményességet szem előtt tartva a jó pedagógusnak nem szabad sajnálnia a befektetett többletmunkát, hisz megtérül.

III. A pedagógiai folyamat tervezése

Igaz, hogy Anna az általános iskolában már nyolcadikos, de mivel nem rögtön gitárral kezdett, ezért nálam még csak negyedikes. A tanítás során a Szendrey-Karper László által összeállított tananyagot használom. A Gitárgyakorlatok I-VIII kiválóan van felépítve, minden évben továbblépünk egy kötettel. Annával már a negyedikes és az ötödikes anyagot játsszuk, de adok neki nehezebb feladatokat is, és szívesen játszik könnyű műfajt is.

Az óráimat többségében úgy építem fel, hogy több darabot is játszunk: mindig van egy, esetleg kettő régebbi darab, egy új anyag, és kamarázunk is. A jobbaknál ezt végig is tudom vinni. Rendkívül nagy hangsúlyt fektetek a pontos, egyenletes játékra.

Óratervezet

TERVEZETT ANYAG	MÓDSZERTANI CÉLKITŰZÉSEK
-arpeggio gyakorlatok:-üres húron -akkordokkal -egy oktávos A dúr skála a II. fekvésben	-ujjrendek memorizálása -akkordok építkezése -szabad és ráhúzott pengetések használata -előjegyzések ismerete
Matteo Carcassi: Andantino mosso A darab főtémája, amely rondószerűen tér vissza többször is, nem okoz problémát Annának. A második részben van egy váltás, amit külön gyakorlunk: akkordjátékból kell váltani tercjátékra. A harmadik részben is van egy váltás, ami gondot okoz: A dúr skálából tizenhatod ereszkedés után váltunk ismét tercjátékra. Ezt is begyakoroljuk.	-egyenletes, könnyed játék -keringő tempó kialakítása -dinamika -értelmezés -moll-dúr váltás meghallása
Jose Ferrer: Ejercicio Új anyag, ¾-s ütemezésű. Egyetlen részt kellett csak külön gyakorolni: amikor az alsó és felső szólam ellenmozgást végezve létre hoztak egy domináns zárlatot.	- akkordjátékban dallamkiemelés - kétszólamú játékban szólamvezetés - zárlatban dinamikai-és tempóváltás
Ferdinand Sor: Menüett Ebben a gitárduóban sem ritmikai, sem a dallamjátszásban semmilyen fennakadás nem volt Anna részéről.	- együtt zenélés öröme - figyelem a partner játékára is

Reflexióm az órára

Annának nagyon jó a memóriája, ezért könnyen tanul. Technikailag egyedül a hüvelykujj merevségét kifogásolom, de mivel nyitott a probléma megoldására, mindig fejlődik egy kicsit. Nagyon jól használja a különböző pengetéseket, már tudja őket váltogatni játék közben. Az elméleti felkészültsége nagy némi kívánnivalót maga után, azért én igyekszem mindig rákérdezni a skála előjegyzésére és hangkészletére is. Az akkordos feladatok még jobban mennek, mint az ellenpontos szerkesztésű darabok, de ez csak azért van, mert az anyagból kiindulva az utóbbit még kevesebbet gyakoroltuk. Nagyon jó ritmus és stílusérzéke van, ezért ha a darab már kellően be van gyakorolva, muzikálisan játszik. A Carcassi darab főtémája már nagyon jól ment, csak a többi részben kellett külön kigyakorolnunk az átmeneteket. Azért azt éreztem, hogy otthoni gyakorlásai alkalmával nem gyakorolja ki külön a nehezebb részeket, ezért erre újra felhívtam a figyelmét. Az új mű is közel áll hozzá, így gyorsan tanulja. Kizárólag a középrész ellenpontos szerkesztésű zárlatát kellett többször eljátszani. A következő órára már kívülről tudta, rá egy hétre egy könyvtári kiállítás megnyitóján már jól eljátszotta. Már említettem, hogy szívesen és lazán szerepel. A duóval sem volt semmi fennakadás, mert sokat játszunk együtt a többi gitárossal is, amely fellépéseknél többnyire Anna köré építem fel a zenekart. Élményszámba megy a vele való munka, és ha jól sejtem a nyolcadik osztály elvégzése után is vissza fog még járni.

IV. A tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztése a tudás felhasználásával

Tankönyvelemzés

Puskás Tibor Gitáriskola című kiadványa a legismertebb és legnépszerűbb kezdő gitáriskolák között van számon tartva. Népszerűségét talán annak köszönheti, hogy könnyen játszható darabok mellett nagyon aprólékosan vannak kidolgozva lépcsők,

melyen a kezdő gitáros végigmegy. Egyedül az arpeggio-gyakorlatokat érzem egy kissé korainak, ráadásul a legnehezebbel kezdi rögtön a 2. gyakorlatban. Ezért ezt a sorozatot én átugrom, és később térek vissza rá.

Iskolája a hüvelyujj pengetés gyakoroltatásával kezdődik. Az 1., 3. és 5. gyakorlatokban a legegyszerűbb ritmusokban kell pengetni az alsó három basszushúrt. A 7., 9., 11., és 13. gyakorlatokban a 4. és 5. húron középső ujjal a második érintőnél fogható E és H hangok lefogásával nehezíti a játékot. A következő gyakorlatokban hozzáteszi a gyűrűs ujjal használatos fogásokat a 4. és 5. húr harmadik érintőjénél, majd összehangolja e két fogóujj játékát gyakorlatokkal és népszerű gyermekdalokkal (15., 19., 21., 23., 25. példák). A 29. gyakorlat már továbblép, hozzáveszi a 3. húron 2. érintőnél fogható A hangot, melynek ismeretében már az első skála is (a moll) játszható lesz. A hiányzó gyakorlatokat szándékosan ugrottam át. A 29. gyakorlat már váltott pengetéssel játszandó, innen érdemes bepótolni az átugrott feladatokat. A 2-től a 28-ig gyakorlatokkal kiválóan előkészíti az arpeggio pengetést.

A továbbiakban bővül a hangkészlet: először a 6. húron a g, majd a 2. húron a D hanggal. Megjelennek az első gitárduók a 36. gyakorlattal kezdődően. A darabok immár két csoportba tartoznak: szóló darabok, melyek egyre nehezülnek azzal, hogy már két szólamot kell vezetnie a tanulónak, és a gitárduók. A 46. gyakorlatban megjelenik az első mutatóujjas fogás, a 2. húron lévő C hanggal. Most már játszható a C dúr skála is 1. fekvésben. Itt jó néhány népszerű népdal van kidolgozva két gitárra, beiktatva a C hangot a már ismert fogások közé. A következő gyakorlatok során, még mindig betartva a fokozatos nehezítést, beépíti az első fekvés teljes feltérképezéséhez szükséges hiányzó törzshangokat: először a 6. húron lévő f hangot, majd az 1. húron az F és G hangokat. Ezzel az első fekvésben, a törzshangok játszásával, megkapjuk az első fríg skálát. Az új fogásokat mindig gitárduóban tanítja. A szóló és duó gitárdarabok között most már nem csak Puskás-szerzemények találhatók, hanem kortársaké is: előfordul szerzőként Szokolay Sándor, Papp Lajos és Patanich Iván is.

A szólódarabok eleinte két csoportba oszthatók: az egyik az egyszerűbb hangzatbontásokból álló, a másik a kétszólamú darabok csapatába tartozó művek. Ez utóbbinál először az egyszerűbb, könnyebben játszható művek között voltak olyanok, ahol az alsó szólam mozog, a felső egy hangon kíséri. Az 53. gyakorlattól kezdődik az a fajta egyszerű ellenpontos szerkesztés, ahol mindkét szólam mozog kísérve egymást.

Ennek egy kicsit bonyolultabb formája a Búsuló című Szokolay-szerzemény, amely nagyon jó példája az imitációs szerkesztésnek (55. példa). Ebben az irányban továbbmenve már felmerül az igény az egyszerre pengetések megtanításához. A 44. gyakorlatban már van egyszerre pengetés, de nehezítik a feladatot a darabban előforduló kötések, melyeket a 33. gyakorlattal készít elő a szerző. Ezt én egy kicsit még korainak érzem. Az 52. gyakorlat üres húrokon végeztet egyszerre pengetéseket, ami következhetnek az ezt gyakoroltató darabok, a legnépszerűbbeket kiemelném: a Tizenkét kőműves (58./b), a La folia d'espagne (62.gy), a 64. gyakorlatban található népdal feldolgozások, stb. A 44. és 45. gyakorlatban a staccato játékot is elmagyarázza, de ennek nincs folytatása.

A legnehezebb fogásokat a kisujjal meglehetősen halogatja. Az első megemlítése a 4. ujjnak a 40. gyakorlatban van, mikor a 2. húron elhelyezkedő D hang tanításánál a gyűrűs ujj fogása mellett zárójelben ott van a 4. ujj is, arra irányítva a tanulók figyelmét, hogy ezen hangot a kisujjal is érdemes fogni. Legközelebb a Búsuló című darabban fordul elő ugyanez a fogás (55.gy.), majd a 61. gyakorlat duójában a 2. gitár szólamában, még hozzá egy szűk fogásban a 3. ujjal az 5. és a 4. húron. A 64. gyakorlattól egyre sűrűbben van beiktatva az ujjrendekbe, minden esetben indokolt a használata. Leggyakrabban a 2. és 1. húr 3. érintőnél fogja a D és G hangokat megkönnyítve a darabok játszását.

A 78. gyakorlattól kezdve tanítja az 5. fekvésben játszható C dúr skálát a felső oktávban, és ehhez néhány dalt is játszat ebben a fekvésben. Egy érdekes darab található a 84. gyakorlatban: a staccato hangok képzése mellett kopogni is kell a hangszeren. Az utolsó részben már csak egyetlen új anyag található, amelyről idáig nem sok szó esett: megtanítja az enharmonikus hangpárokat végigpásztázva az 1. fekvést. A modern hangvétellű szólódarabok mellett jó néhány duó és trió is van még a gyűjteményben. A korona a kotta utolsó részében fellelhető Szokolay-mű (102.gy.), a Dudanóta, amely a gyűjtemény legnehezebb darabja. Aki ideig eljut, nyugodtan léphet a harmadikos anyagra.

A tankönyvelemzés reflexiója

Már az elemzés során is kiderülhetett, hogy én is ezzel a kottával kezdem a kezdő gitárosok tanítását. A gyakorlatok sorrendjét is helyel-közzel megtartom egyetlen kivétel, hogy az arpeggio gyakorlatokat később kezdem el.

Természetesen mielőtt tanítványom előtt kinyitom e tankönyvet, még a kotta használata nélkül megtanítom a tanulókat a hüvelykujjpengetésre és a váltott pengetésre többféle ujjpárookban is. Nagyon fontos, hogy mindezek alapvető ritmusképletekkel történnek. Csak ezek után veszem elő a könyvet, és elkezdjük tanulni a kottajátékot. A séma mindig ugyanaz: előbb kotta nélkül vesszük az aktuális technikai elemet, hogy a kezek pontos beállításáról a kotta ne tudja elterelni a figyelmet. Ha ez mégis megtörténik, megállunk, és újra átismétljük a pengetést, majd hozzárendeljük a gyakorlatban előforduló fogásokat. Teljesen a már említett sorrendet követem: először végig játszunk a hüvelykujj pengetési gyakorlatait, utána hozzáadjuk az első fogásokat a balkéz középső, majd a gyűrűs ujj beiktatásával. Először csak külön-külön használjuk őket, a 15. gyakorlattól kezdve összehangoljuk mozdulataikat. Itt is nagyon jó a könyv, mert az egyszerűtől elindulva bonyolódnak a feladatok. A 31. gyakorlatnál még mindig csak két fogóujjat használunk, de már el tudunk játszani egy természetes a moll skálát, és hozzá számtalan népszerű gyermekdalt. Közben azért a 29. gyakorlattal elkezdjük használni a váltott pengetést is. Én mindig a ráhúzott pengetéssel kezdem, de közvetlenül utána hamar rátérek a szabad pengetésre. A dallamjátéknál inkább a ráhúzott, az akkord pengetéseknél természetesen a szabad pengetést kérem a tanítványoktól. Persze itt az elején van még kavarodás rendesen. A 29. gyakorlat után két úton megyek tovább: visszatérek a kotta elején lévő 2. gyakorlathoz, és sorban elkezdjük felépíteni az arpeggio pengetést. Előzményeként természetesen ismét kotta nélkül gyakoroljuk ezeket a pengetéseket, de nem a 4-es, hanem a 6-os húrral indítok, és ahogy megérkezünk a 4. húrra, jöhet a kotta. Itt már igazi szóló darabokhoz lehet eljutni: a legnépszerűbbek a 24., 28., 30., 32., 39. és a 65. etűdök. A másik út, amin továbbhaladok, a kamarajáték. A kotta másik pozitívuma, hogy nagyon sok gitárduót tartalmaz, melyekkel mindig megtanulunk egy-egy újabb fogást, míg el nem érünk addig a szintig, hogy a gitár első fekvésében kiválóan el tudjuk játszani az összes törzshangot, mely egy két oktávos e fríg skálát gyakoroltat tanítványunkkal. Itt is nagyon fontos, hogy fokozatosan nehezednek a gyakorlatok: a 2. és 3. ujj után először csak az 1. ujj (mutató) kerül be a

rendszerbe, és csak jóval utána nehezíti meg a gitározást a gyenge kisujj használatával. Mielőtt azonban ezek az újabb ujjak bekerülnek, kötelező feladat őket előkészíteni a használatra különböző, hangszeren végzendő ujjtornák segítségével.

A szólódaraboknál is nagyon jól van felépítve a rendszer: egyre nehezednek a darabok nemcsak gitár technikai, hanem a zenei szempontból is. Teljes mértékben betartom ezt a sorrendet, egyedül a kötésgyakorlatokat ugrom át, mert korainak érzem. Ezzel ellentétben jónak találom, hogy a kétszólamú darabok egyszerűen kezdődnek: a basszus mozog, a felső szólam egy hanggal kísér. Később bonyolódik a zene: mindkét szólam mozgást végez követve egymást. Végül az egyszerre pengetés megtanulásával kinyílik a lehetőségek tárháza. Az első háromszólamú mű, a 65. gyakorlat. Azért tartom nagyon jónak, mert a basszus is, és felső szólam is kísérő szerepet játszik, és üres húrokon viszonylag könnyen játszható. Eközben a középszólamban megjelenik a dallam, amelynek vezetése nem okoz nagy problémát az ezen a szinten gitározó gyerekeknek. És nem utolsósorban kivétel nélkül szeretik a művet tanítványaim. Szeretem aprólékosan kidolgozni, hogy tanulóim élvezettel játszassák. Általában év végi vizsganyagként is felmerül, szívesen bevállalják.

A duók között nagyon színvonalasan van megalkotva a 69., 70. és a 76. gyakorlat. Ennek a résznek a végénél van még három kétszólamú magyar népdal feldolgozás, amelyek nagyon jók, de nehézségük miatt nagyon megválogatom, hogy kinek adom oda. Az ezután következő 5. fekvést még megtanítom, felhasználva a hozzá összeválogatott népdalokat: van közöttük szóló, duó, sőt trió is. A kotta végén lévő modern karakterdarabokat egyénre szabottan, közösen válogatjuk ki. A Szokolay-szerzeményt, a Dudanótát, meg csak az ügyesebbek kapják meg.

Szívesen tanítok ebből a gyűjteményből, mert nagyon megalapozottnak találom, de azért vannak hiányosságai is. Például nem fektet hangsúlyt a klasszikus összhangzattan által megfogalmazott alap tonika-domináns-szubdomináns összefüggésekre, és ez miatt hagyományos akkordfűzések nem találhatók a gyűjteményben, ezért én minden esetben kiegészítem, a kotta használata mellett. Nagyon sok duó és trió van benne, aminek segítségével alkalom nyílik a kamarazenélés oktatására. És nem utolsósorban oktató nélkül is használható, mert el van látva magyarázattal két nyelven is (magyar-német). Az igazat megvallva, a gitártanulás szempontjából nem a legszerencsésebb a tanár

nélküli tanulás, mert nagyon fontosnak tartom az állandó kontrollt, de a lehetőség így is adott a tanuláshoz.

V. Az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák fejlesztése

Vizsgálat menete:

- a választott vizsgálati személy rövid bemutatása
- a vizsgálati módszerek bemutatása, és indoklása
- teszt eredmények elemzése
- összefoglalás

A választott vizsgálati személy rövid bemutatása

A tesztek kitöltéséhez egyik legtehetségesebb tanítványomat választottam ki. Máté 15 éves, középiskolában a 9. évfolyamot teljesíti, információim szerint jó eredménnyel. 10 éves kora óta tanítom gitározni, átlag feletti képességekkel rendelkezik. Elvált szülők gyermeke, hegedűművész édesapja nagyon nagy hatással van rá. Talán ezért fordult elő, hogy olykor-olykor konfrontálódik nevelő apjával.

A vizsgálat módszerek bemutatása, és indoklása,

a teszt eredmények elemzése és összefoglalása

A tesztek Dr. Tóth László „Pszichológiai Vizsgálati Módszerek a tanulók megismeréséhez” című könyvéből választottam ki.

Elsőként az intellektuális képességek közül a zenei intelligenciát becsültem meg a tesztkérdések segítségével, hisz legnagyobb rálátásom erre a területre van. Az én feladatom volt, hogy a tesztben szereplő nyolc kérdést megválaszoljam a felsorolt sztereotípiák szerint:

1 =	Ilyet nem tapasztaltam
2 =	Csak elvétve fordul elő
3 =	Többször is előfordult
4 =	Szinte minden esetben tapasztalható volt
N =	Nem állt módomban megfigyelni

Kérdések:

1. Szeret zenével foglalkozni.	4
2. Az újonnan hallott dallamot, vagy ritmust rögtön elismétli.	4
3. Maga komponál dallamot, vagy ritmust.	4
4. Tud kottából énekelni.	2
5. Felismeri a hangszereket egy hallott zeneműben.	4
6. Képes hallás után játszani valamilyen hangszeren.	4
7. Önálló tanulás közben valamilyen dallamot énekel vagy dúdol.	N
8. Érdekli, hogy milyen hangokat tud kicsalni különböző tárgyakból.	4

Második tesztként a „Hogyan érzem magam” kérdéssort választottam ki, amely rávilágít a tanuló esetleges szorongásaira. Azért választottam ezt a témakört, mert kíváncsi voltam arra, hogy Máténak vannak-e szorongásos tünetei az élet egyéb területein,

ugyanis a zenei megmérettetés, amivel tanítványom nap, mint nap szembesül, nagyon magabiztos tudást, és idegrendszert feltételez.

A teszt 42 kérdésből áll, és „Igen” vagy „Nem” válaszadási lehetőségei voltak Máténak.

A kérdőíven elérhető maximális pontszám 42, mely a kérdésekre adott válaszokban az Igenek számát mutatja meg.

Kérdések:

1. Nehezemre esik bármire is figyelni.

N

2. Ideges leszek, ha valaki nézi, hogyan dolgozom.

N

3. Úgy érzem, nekem kell mindenbe a legjobbnak lennem.

N

4. Könnyen elpirulok.

N

5. Gyakran érzem, hogy a szívem nagyon gyorsan ver.

N

6. Néha szeretnék hangosan kiabálni.

I

7. Bárcsak messze lennék innen.

N

8. Azt hiszem, mások könnyebben csinálnak mindent, mint én.

N

9. Magamban sok mindentől félek.

N

10. Gyakran érzem, hogy másoknak nem tetszik, ahogy valamit csinálok.

N

11. Még akkor is magányosnak érzem magam, ha sokan vannak körülöttem.

N

12. Nehezemre esik elhatározni magamat valamire.

N

13. Ideges leszek, ha a dolgok nem mennek rendesen.

I

14. Majdnem mindig aggodalmaskodom valami miatt.

N

15. Sokszor előre aggódom amiatt, mit fognak mondani a szüleim.

N

16. Sokszor nem kapok levegőt.

N

17. Könnyen méregbe jövök.

I

18. Izzad a kezem.

N

19. Többször kell WC-re mennem, mint másoknak.

N

20. Azt hiszem, a többi gyerek boldogabb nálam.

N

21. Gyakran foglalkoztat, hogy mások mit fognak gondolni rólam.

N

22. Sokszor nehezen nyelek.

N

23. Sokszor aggódtam olyan dolgok miatt, amikről később kiderült,

hogy nem is voltak fontosak.

N

24. Könnyen megsértődöm.

I

25. Sokszor töprengek azon, vajon helyesen teszek- valamit.

I

26. Sokszor aggodalommal gondolok arra, mi fog történni.

N

27. Este nehezen tudok elaludni.

N

28. Foglalkoztat a gondolat, hogy az iskolában megállom-e a helyemet.

I

29. Könnyen megbántódom, ha megszidnak.

I

30. Sokszor magányosnak érzem magam, ha emberek között vagyok.

N

31. Gyakran félek, hogy valaki azt fogja mondani, rosszul csinálom a dolgokat.

N

32. Félek a sötétben.

N

33. Nehezemre esik állandóan az iskolai dolgokra gondolnom.

N

34. Gyakran fáj a gyomrom.

N

35. Amikor este lefekszem, kellemetlen gondolataim támadnak.

N

36. Sokszor teszek olyasmit, amit később szeretném, ha nem tettem volna meg.

N

37. Könnyen megfájdul a fejem.

N

38. Sokszor aggodalmaskodom, nem történhet-e valami baj a szüleimmel.

N

39. Könnyen kifáradok.

N

40. Gyakran rosszakat álmodom.

N

41. Ideges vagyok.

N

42. Sokszor foglalkoztat a gondolat, hogy valami rossz fog velem történni.

N

Harmadízíglén megpróbáltam tesztelni Máté önértékelését. A „Coopersmith” által kidolgozott önértékelési kérdőívet használtam fel a vizsgálatban. 51 kérdésre kaptam Igen vagy Nem választ tanítványomtól.

A kérdőív öt alskálát tartalmaz. Az első négy az önértékelésre világít rá, az ötödik pedig mindezt ellenőrzi. Az utóbbit nem számítjuk bele az eredményekbe.

1. S skála: A gyermek önértékelési skálája.	26 kérdés
2. I skála: A gyermek és az iskola kapcsolata (iskolai eredményei).	8 kérdés
3. O skála: A gyermek és szülei kapcsolata (önértékelése otthon).	8 kérdés
4. T skála: Társakkal való viszonya, önértékelése.	8 kérdés
5. L skála: A szociális konformizmus skálája.	8 kérdés

A kérdőív kitöltése:

Az 51 állításra kétféle reagálási lehetősége volt Máténak: „Jellemző rám” vagy „Nem jellemző rám”.

Kitöltés után a kiértékeléshez felhasználtam a Coopersmith-féle önértékelési kérdőív kódolási kulcsát a pontszámok megállapításához.

A pontozás úgy történik, hogy minden helyes válasz 2 pontot ér minden skálában akkor, ha a – jelnél a „Nem jellemző rám”, a + jelnél meg a „Jellemző rám” van megjelölve.

Ezek alapján a maximum értékek:

Skálák	Maximum érték	Máté értékei
S skála	52 pont	46 pont – 88 %
I skála	16 pont	10 pont – 62 %
O skála	16 pont	14 pont – 87 %
T skála	16 pont	12 pont – 75 %
Önérték-index	100 pont	82 pont – 82 %

Az L skálán kapott pontszámok nem mérvadóak.

Következő kérdőív Máté kommunikatív képességéről ad képet. A teszt tartalmaz 50 kijelentést. Minden kijelentésre öt válasz adható:

IGEN! = 5 igen = 4 ? = 3 nem = 2 NEM! = 1

A következő táblázatban az F-fel megjelölt kijelentések fordítva értelmezendők:

NEM! = 5 nem = 4 ? = 3 igen = 2 IGEN! = 1

F-fel megjelölt kijelentések:

8-as, 15-ös, 21-es és a 42-es

A válaszadások a következőket jelentik:

IGEN! =	Teljesen egyetértek az állítással
igen =	Egyetértek az állítással
? =	Bizonytalan vagyok, nem tudom
nem =	Nem értek egyet az állítással
NEM! =	Egyáltalán nem értek egyet az állítással

A válaszokból Máté 10 tulajdonságára kapunk számszerű adatot.

Barátságos	11 pont
Benyomást keltő	13 pont
Ellazult, laza	16 pont
Veszekedő, vitázó	12 pont
Figyelmes	12 pont
Precíz	14 pont
Eleven – kifejező	11 pont
Drámai	8 pont
Nyílt	8 pont
Uralkodó	11 pont

A maximális pontszám minden tulajdonságnál 20 pont volt. Minél magasabb egy pontszám annál jellemzőbb egy tulajdonság.

Végző tesztnek a „A közösség iránti beállítódás-í” tesztet választottam. Ezen teszt alapján Máté közösségekhez való viszonyaira láthatunk rá. Fontos, hisz nagyon sok fajta közösségnek a tagja – család, iskola, zenész társak, barátok, stb.

Ezen teszt 40 kijelentésből áll, és megméri a közösség iránti attitűdöt.

Tartalmilag hat csoportba oszthatjuk a kijelentéseket:

- a) A tágabb közösséghez fűződő viszony: 1, 8, 40
- b) Az osztálykohézió megléte, vagy hiánya: 4, 6, 13, 20, 28, 29, 30, 37
- c) Az önkormányzat szerepe: 9, 17, 18, 27, 31, 32, 36, 38, 39
- d) A közvélemény funkciója: 7, 10, 12, 15, 19, 20, 23, 24, 33, 34
- e) Az osztályon belüli társas kapcsolatok: 35
- f) Közösségi tevékenység: 2, 3, 5, 11, 14, 16, 22, 25, 26

Jellegük szerint három csoportot alkotunk a kijelentésekből:

- Pozitív állítások: 1, 10, 12, 14, 16, 20, 23, 26, 30, 34, 37, 40
- Negatív állítások: 2, 3, 5, 6, 7, 9, 11, 13, 17, 19, 22, 24, 25, 27, 28, 31, 33, 35, 38, 39
- Túlzó állítások: 4, 8, 18, 21, 29, 32, 36

A teszt kitöltése

A kijelentéseket aszerint, hogy Máté mennyire értett vele egyet 1-től 5-ig értékelhette, melynél:

1-es szám jelentette, ha egyáltalán nem értett vele egyet,

2-es, ha inkább nem értett vele egyet,

3-as, ha nem tudta,

4-es inkább egyetértett, mint nem,

5-ös, ha teljesen egyetértett vele.

Az értékelés során először kiszámítottam Máté pozitív állításaira adott pontértékeit, utána a Negatív állításokat, majd összeadtam és átlagoltam.

Ez alapján:

Pozitív állítás: 54 pont

Negatív állítás: 44 pont

Összesen: 98 pont

Átlag: 49 pont

Túlzó állítás: 13 pont

A tartalmi elemzés a következő eredményeket hozta:

a) 10 pont

b) 27 pont

c) 21 pont

d) 30 pont

e) 1 pont

f) 23 pont

Reflexió

Ez egy izgalmas feladat volt. Egy olyan egyéniség domborodott ki vizsgálataim nyomán, melyre a tanítás közben is volt már egy kialakult véleményem. Megnyugodva tapasztaltam, hogy nagyon más véleményem e tesztek kielemezése után sem lett, ami igazolja, hogy az egyik legjobb teszt maga az élet, persze ha jó rálátásunk van tanítványunkra a mindennapi élet különböző területein. Az is biztos, hogy nekünk zenetanároknak lényegesen több lehetőségünk van tanítványainkkal való szorosabb kötelék kialakítására, mint a nem egyszer 30 fős létszámú osztályokban tanító pedagógus kollégáinknak. Talán ez az egyik oka annak, hogy különösebb meglepetések nem értek Máté személyiségét illetően.

Mindjárt itt az első teszt. Itt az én feladatom volt a válaszadás. Csak egy kérdésre nem tudtam biztos választ adni, mert az otthoni szokásairól szólt a kérdés, és ha vannak is információim Máté otthoni dolgairól, ennél a kérdésnél csak találgattam. A nyolcból hat kérdésre csak maximális pontot lehet adni, amelyre nem volt rálátásom – hogy tanulás közben dudorászik-e vagy sem – arra nem adtam választ.

Az eredmények egyértelműen igazolják a gyermek átlag feletti zenei intelligenciáját, amit én, mint gitár tanára már a teszt kitöltése előtt is tapasztaltam.

A második teszt kitöltésénél már Mátét dolgoztattam meg: 42 kérdésre kellett válaszolnia.

Az értékelésnél három kategóriát állítunk föl:

Erősen szorongó	27 – 42 pont között
Közepesen szorongó	16 – 26 pont között
Alig szorongó	0 – 15 pont között

Máté az alig szorongó csoportba került bele válasza alapján: 7 igen válasza volt a 42 kérdésre.

Az eredmény nem lepett meg túlságosan. A színpadi szerepléseken egyértelműen kiderült számomra, hogy a Máté szeret szerepelni, és az egészséges izgalmi állapoton túl semmilyen szorongást nem tapasztaltam, ami érződött a teljesítményén is.

Máté nem csak a színpadon, hanem az életben is a legkevésbé szorongó gyermekek közé tartozik, ami megmagyarázza magabiztosságát, tudásába vetett hitét, önismeretét, önértékelését.

A harmadik teszt tanítványom önismeretére, önértékelésére világított rá. A kérdőívben 51 kérdésre adott válaszait értékelhettem ki megadott sémák alapján. Nem csalódtam. A teszt alapján Máté önértékelése az országosan mért átlag felett van, mely jelentkezik magabiztosságában, az életben és a színpadon is. Ez persze sokszor úgy látszik, hogy Máté túlzásokba esik, de én úgy gondolom, elég jól ismeri magát, és a színpadi léthez meg szükség is van egy egészséges önbizalomra.

Érdekes eredményt kaptam az negyedik teszt kiértékelése után. Ötven kérdésre választott az ötfajta válaszból egyet. Az értékelésnél napfényre kerültek bizonyos személyiségbeli vonásai, kommunikációs képességei. Tíz tulajdonságra kaptunk pontokat, minél többet, annál jellemzőbb Máté személyiségére. Ezen pontok alapján látható, hogy Máté laza személyiség, de precíz, és szereti, ha jól megfelel a követelményeknek, viszont zárkózottabb az átlagnál. Ez azért érdekes, mert a színpadi szereplés pont a nyitottságot, nyíltságot feltételezi, de valószínű, hogy ez a fajta nyíltság csak zenélés közben tapasztalható nála.

Az utolsó teszt megmutatta Máté különböző közösségekhez való viszonyulásait. Azt határozottan tudom, hogy családon belül nagyon jók a kapcsolatai, kora ellenére rendelkezik olyan intelligenciával, hogy jól tudta kezelni szülei válását. Máté közösséghez való viszonyairól megállapíthatjuk, hogy pozitív személyiség, hisz a pozitív állításoknál a 65 pontból 54 pontot kapott (84%). A negatív állítások 44 % arányt mutattak.

A fenti öt teszt kiértékelése és elemzése alapján is az állapítható meg, hogy önértékelése és közösségeihez való viszonya a mindennapi életét tükrözi.

VI. A tanulási folyamat szervezése és irányítása

Hangversenyek szervezésének dokumentumai

Egy zenetanár életének egyik legfontosabb eseménye a tanszaki koncert. Tulajdonképpen ezen a fórumon ad számot ország-világ előtt, hogy az eltelt időszak alatt milyen munkát végzett tanítványaival. A szülők szembesülhetnek gyermekük zenei fejlődésével, de alkalmuk nyílik arra is, hogy megismerjék csemetéjüket színpadi szereplés közben. Itt találkozhatunk néhány személyiségtípussal: előnyösebbel és kevésbé. Van, aki szabályosan fél, remeg a szereplés okozta a terhek súlya alatt, őt nagyon biztatni kell. Van olyan, akinek semmilyen különösebb izgalommal nem jár a fellépés, ez sem igazán jó. Vannak olyanok, akik kellőképpen izgatottak, és éppen ezért rontanak, de a legjobbakat doppingolja egy kis izgalom. Ők fognak a legjobban teljesíteni. Azt azért hozzáteszem, hogy a pedagógusnak ezeket a felmerülő problémákat tudniuk kell kezelni, nem árt egy kis pszichológiai jártasság.

Néhány szót ejtenék egyik karácsonyi tanszaki koncertemről, amelyre az elmúlt évben került sor. A teljesen kezdőket nem szoktam szerepeltetni, csak ha van már valamilyen rutinjuk, például valahol már tanultak egy kicsit, vagy ha kifejezetten kéri tanítványom, hogy felléphessen. Ebben az esetben persze nagyon jól meg kell válogatni, hogy mi az amivel felléphet, minden esetben velem játszik duót.

MEGHÍVÓ

a Halásztelki Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Gimnázium és

Alapfokú Művészeti Iskola

GITÁR TANSZÁK

hangversenyére

AKONTERJEREMBE

2013. december 18. -n szerdán 17.30 órára

A koncert előkészítése nemcsak a darabok megtanításából áll, felmerülnek egyéb szervezési feladatok is. Ebben a kérdésben mindig nagyon sok segítséget kaptunk zenei munkaközösség vezető kolléganőinktől, Perecsényi Zsuzsától. Rengeteget dolgozott azért, hogy ezek az események megfelelően legyenek reklámozva.

Falásztelki Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Gimnázium és

Ásperfokú Művészeti Iskola

a G I T Á R TANULÁK

2013. december 18. -i hangversenyének

MŰSORA:

1. Télapó itt van..., Hull a pelyhes fehér hó

Bökfi István, Szabó Márton, Bakos Olívia, Tassy Ádám

2. Még azt mondják nem illik, Szegény legény

Szabó Márton 2.évf.

3. Gólya, gólya gilice, Bujj,bujj itt megyek	Bakos Olívia 2. évf.
4. Piros pünkösdi napján, Szántottam gyöpöt	Glótz Viktória 2. évf.
5. Szokolay: Allegretto, Kis kece lányom	Bökfő István 1. évf.
6. Puskás: Allegretto, Fehérvárra megyek én	Tassy Ádám 2. évf.
7. Greensleeves	
Kis Boglárka Lili, Pach Viktória, Szabados Nikolett, Bíró Anna, Mag Béla,
Mag Bence, Oláh Ádám, Vukov Dániel mv.	
8. Kősziklán felfutó..., Szúnyogtánc	Mag Bence 2. évf.
9. Ír népdal	Mag Béla 1. évf.
10. La Folia, Pajkos tánc, Medve táncoltató	Pach Viktória 3. évf.
11. Carulli: Andantino, Küffner: Andante
évf.	Kis Boglárka Lili 5.
12. Szokolay: Dudanóta, Sor: Menüett
évf.	Szabados Nikolett 3.
13. Carcassi: Walzer, Age of tenderness	Bíró Anna 5. évf.
14. Metallica egy.: Nothing else Matters – részl.	Cseh Gergely 3. évf.

15. Pokolgép egy.: Hol van a szó – részl.
mv.

Oláh Ádám 1. évf., Vukov Dániel

16. Svéd karácsonyi ének

Kis Boglárka Lili, Pach Viktória, Szabados Nikolett, Bíró Anna, Mag Béla,

Mag Bence, Oláh Ádám, Vukov Dániel mv.

Tanár: Hujber Tibor

Reflexió

Egyértelműen lehet látni, hogy meglehetősen sok kezdő gitáros van. Ez ezért alakult így, mert az elmúlt években távozott sok tanítványom, akik már a továbbképzőt is kijárták, gyakorlatilag szinte újra kellett kezdenem a gitártanszak felépítését. A műsoron is meglátszik mindez, de próbálom áthidalni a kezdeti nehézségeket, hogy sok kamaradarabot raktam be a műsorba.

A kicsik kamarájával kezdődik a koncert, stílusosan télapó dalokat játszunk természetesen a közreműködéssel. A hangulati előkészítés után még mindig a legkisebbek játszanak egyszerűbb népdalokat, én segítem játékukat gitárkísérettel. Ebben a részben az utolsó két gyermek már szólózik is, nagyon ügyesek voltak.

A koncertet a nagyobbak műsorával folytatom. Ismét kamarával kezdünk: egy nagyon szép és népszerű reneszánsz dallamot dolgoztam át több gitárra, nagyon szépen megszólalt: nagyon sokat gyakoroltuk, hogy ritmikailag jól együtt legyünk. Nagy sikere volt. Két nagyobb gyermekkel folytattuk az előadást: ők teljesen kezdők még, de mivel már nagyobbak, gyorsabban is tanultak. Mindenkinek volt két produkciója: egy szóló és egy duó. Felfedezhető, hogy a műsorszámok között nem csak klasszikus gitárzene, hanem népszerű, de igényes könnyűzenéből hozott darabok is vannak. Az egyértelmű, hogy ezek csak akkor állják meg helyüket a színpadon, ha aprólékosan ki vannak dolgozva. Úgy gondolom, jól sikerültek, és nagy tapsot is kaptak. Úgy gondolom, hogy az eredményes gitártanítás szempontjából muszáj kitágítanunk a zenei palettát, nem mehetünk el a mellett, hogy az igényes könnyűzene igencsak kezd fontos részévé válni

Rögtön látszott rajta, hogy nagyon agilis, és tudja, hogy mit akar. Az első időben még főleg klasszikus hegedülést tanított, majd fokozatosan váltott a népzenei vonalra. Mint közben kiderült, ebben a műfajban már jelentős sikerei voltak más munkahelyein. Nálunk is nagy rajongótábora lett műfajának, tanszaka meglehetősen nagy létszámmal működik, pedig önmaga bevallása szerint is kemény stílusban tanít. Néhány alkalommal már volt vele közös projektünk, mindig sikerünk volt.

A cikk nem a halásztelki újságban jelent meg, de ez mit sem veszít értékéből, hisz nálunk is szerepel ezekben a felállásokban, arról nem is beszélve, hogy a zenekara tagjait több iskolából verbuválja össze, nyilván a legtehetségesebb tanítványai köré építi fel.

Az interjúban beszél az indulás kezdeti nehézségeiről, különböző munkahelyeiről, fantasztikus népzénész kollégáiról, és nem utolsósorban saját zenekaráról, a Pittyendáréről. Elmondja, akár követendő példaként, hogy motiválja a kicsiket és nagyokat egyaránt ahhoz, hogy ebben a nem túl népszerű zenei műfajban fejezzék ki önmagukat. Nem csak a népzében gondolkodik, hanem nagyon szívesen állít színpadra filmzenét, könnyűműfajt, rockzenét, de még rockoperát is. Beszél a népzene értékeiről, nagy elődeiről, művészi kvalitásairól. Nagyon röviden elmondja, hogy lett belőle is zenész, követve a családi hagyományokat. Azt is megtudjuk róla, hogy nem csak tanít, nemcsak népzénész, hanem más zenekaroknak is tagja: ezek között a legnevesebbek, a Kárpátia és az Ezüstpatak nevű formációk. Szerintem a zenekarokban való játék a tanítványok felé egyfajta példamutatás, ami fontos része a pedagógiának. Sokat foglalkozik az utánpótlás tanításán túl azok menedzselésével, ami természetesen támogatók keresésével és meggyőzésével is jár. Nem is tudom ennyi minden hova fér el még az életében, de tény az, hogy minden működik. Az interjú végén még elmondja, mennyire fontos ez a fajta értékkövetés, és mindenképpen aktív részesei váltak a helység kultúrájának, aminek bizonyítéka az a rengeteg fellépés, amit zenekaraival elvállal, és már nem csak a környéken.

VIII. Szakmai együttműködés és kommunikáció

Gyerekekkel, szülőkkel való kapcsolat intézményi bemutatása

Tanítványainkkal való kapcsolattartás! Kérdelem én, működik e nélkül a pedagógia? NEM! Semmilyen szinten, sem az iskolákban, sem a művészetoktatást végző intézményekben, sehol nem engedheti meg magának a pedagógus azt a luxust, hogy nem tart fel egy egészséges, sok mindenre kiterjedő kapcsolatot növendékeivel. Már említettem, hogy nekünk, zenetanároknak lényegesen könnyebb dolgunk van, mint osztályokban tanító kollégáinknak, mert nem csoportos, hanem egyéni oktatást végzünk, ebből kifolyólag közelebb kerülhetünk tanítványainkhoz, jobban rálátunk személyiségükre. No és persze ez a tanítást is könnyebbé teszi. Arról meg nem is beszélve, hogy a zeneiskolát választja, az általános iskola törvény által szabályozott, kötelező jellegű.

Tehát nem kell sajnálni az időt, hogy megkérdezzük tanítványainktól:” Hogy megy az iskola? Mi a kedvenc tárgyard? Milyen volt a napod? Tetszik-e szüleidnek a gitárjátékok? Szoktak-e meghallgatni?”, stb. Mindez nemcsak a kapcsolattartás része, hanem a kapott információk is előremozdíthatják tanításunk sikerét.

A szülőkkel való kapcsolattartás már egy kicsit nehezkesebb, de nagyon fontos része pedagógiánknak. Van olyan szülő, akivel akkor találkoztam utoljára, amikor beíratta hozzám csemetéjét. Van olyan is, akivel minden zeneóra végén tudok két mondatot váltani, mert jött gyermekéért, és természetes, hogy megkérdezi, hogy milyen volt az óra. Abban is biztos vagyok, hogy ez az a szülő, aki a fogadóórán elsőként fog megjelenni, és élénken érdeklődik, mi a véleményem a gyermekről. Hála istennek, a többség ilyen. Ha nem is jön gyermekéért, valamilyen fórumon mindenképpen érdeklődik gyermeke haladása felől. Már az sokszor előfordult, hogy telefonon érdeklődtek, mert a munkája, időbeosztása nem engedte meg, hogy személyesen találkozhasson velem. Jöttek már oda hozzám, hogy bejöhetnek –e az órára megnézni gyermeküket óra közben. Természetesen örültem az érdeklődésnek, és gondolkodás nélkül beleegyeztem a spontán óralátogatásba. Óra végén mindig felmerült a kérdés,

hogyan tudna ő is otthon segítőkezet nyújtani csemetéjének. Ilyenkor mindig egyénenként átgondolva adtam választ arra, van-e egyáltalán szükség segítségre. A legnagyobb támogatás a szülő részéről az otthoni gyakorlás lehetőségének megteremtése.

Fogadóóra hivatalosan negyedévente van iskolánkban. Ilyenkor minden kolléga megszokott termében várja az érdeklődőket. Ez az egy óra soha nem múlik el haszontalanul, mindig vannak érdeklődők.

Ahogy közeledünk az év vége felé, már elkezdjük tervezni a következő évet. Ilyenkor mindig számot kell vetni azzal, hogy előreláthatólag marad-e ki valaki a tanszakból, hány hellyel tudunk majd gazdálkodni. Mindig kiosztjuk a jelentkezési lapokat a következő évre, és meghirdetünk egy nyílt napot, amikor az érdeklődő szülők-gyerekek szabadon látgathatják a zeneiskolai órákat. Beülhetnek, kérdéseket tehetnek fel, informálódhatnak iskolánk munkájáról, eredményeinkről. Ezek eredményeként mindig túljelentkezés van tanszakainkon, ami persze felveti a következő kérdést: mi legyen azokkal, akiknek már nem jutott státusz. Próbáljuk átirányítani a kisebb létszámú tanszakokra, vagy várakozó álláspontra helyezzük őket: mindig van olyan, aki a kezdeti lelkesedés után valami miatt kedvét szegi, esetlen rádöbben, hogy a hangszerstanulás nem kevés munkával jár, így felszabadul helye, jöhet a várakozó.

A szülővel, gyerekkel való kapcsolattartás szempontjából a legelőnyösebb fórum, a hangverseny. A tanszakiról már ejtettem szót, de vannak még alkalmak, mikor lehet koncertet szervezni. Ilyen alkalom a zene világnapja, amely minden év október 1-én van. A Yehudi Menuhin 1975-ben alapította ünnepet minden évben lelkesen ünnepeljük. Volt már olyan év, amikor gyermekeinkkel együtt léptünk fel, volt amikor nélkülük, de előfordult már az is, hogy szervezetten, de mindenki zenélt, aki élt és mozgott (nekem ez tetszett a legjobban). Legutoljára csak mi, zenetanárok adtunk koncertet a városnak, igazán jól sikeredett. Íme, a műsor.

Koncert a Zene Világnapja alkalmából

2013. október 1. 18.00 óra

Koncertterem

**Közreműködnek a Zeneiskola tanárai és a Bel Canto
Kamarakórus**

M Ű S O R:

1. Handel: Largo

Zongora: Bozsókiné Németi Gabriella, Tóth Zoltánné

2. Schubert: Ave Maria

Fuvola: Géczy Andrea, Gitár: Hujber Tibor

3. L.Milán: Pavana

Vibrafon: Perecsényi Zsuzsanna

4. D. Cimarosa: Resta in pace,..

Ének: Géczy Andrea, Zongora: Perecsényi Zsuzsanna

5. John Davenport: Fever

Recorder: Dovgomelja Miroslav

6. Széki négyes és csárdás

Hegedű: Szécsi Attila, Brácsa: Dudinszki Balázs m.v.

**Nagybőgő: Nyíri Sámuel m.v., Ének: Kiss Adrienn, Koczó Dalma,
Koczó Jolán, Záborszki Patrícia a Zeneiskola tanulói**

7. H. L. Hassler: Ünnepre jöttünk

M. Praetorius: Csengő hangú ének szól

W.A. Mozart: Ave verum Corpus

F. Liszt: Salve Regina

Laudate omnes gentes

Bel Canto kamarakórus

karvezető: Perecsényi Zsuzsanna

Reflexió a koncertről

A koncertet zongorát tanító kolléganőim kezdték el: a gyönyörű barokk muzsika méltó kezdése volt e magasztos ünnepnek. Úgy gondolom a Schubert féle Ave Maria is egy gyöngyszeme a zeneirodalomnak. Érdekessége, hogy az énekdallamot most fuvolával helyettesítettük, és a zongorakottát felhasználva a gitár lehetőségeihez képest elég pontos kíséretet alkottam hozzá. A fuvolán szolfézst tanító kolléganőm játszott. Következett egy szóló: az ütős tanszakot vezető kolléganőm játszott vibrafonon egy

gyönyörű reneszánsz művet, amely természetesen átírat volt. Majd egy zongora-ének duó következett, amelyben megmutatkozott kolléganőim sokoldalúsága: mindketten már második produkciójukat mutatták meg. Egy kicsit más vizekre evickéltünk, mikor fűvös tanszakot vezető kollégám bemutatta, hogy tud játszani jazzt is, még az improvizálásban sem vallott szégyent. Nagyon népszerű lett városunkban a népzene amióta hegedűs kollégám elkezdte építeni tanszakát. Egy másik fejezetben már beszéltem róla, az ő produkciójával zárult a tanárok műsora. Nagyon nagy sikere volt. A koncertnek azonban még nem volt vége, zárásként jött a helybéli amatőr énekkar néhány nagyon szép dallal. Az énekkar művészeti vezetője kolléganőnk, már 20 éve vezet eredményesen a Bel Canto elnevezésű kollektívát. Méltó befejezése volt a koncertnek. Nagyon örültünk a tapsoknak, a sikernek. Ilyenkor mindig az jut eszembe: érdemes volt.

IX. Önművelés, elkötelezettség a szakmai fejlődésre

Gyermekekoromtól kezdve mindig pedagógus akartam lenni. Családomból vettem a példát, akadt egy néhány tanár, tanító. Végül is elvégeztem a tanítóképzőt testnevelés speciális kollégiumon, és testnevelő lettem, és amatőr zenészként legmerészebb álmaimban sem gondoltam volna, hogy valaha professzionális zenész, zenetanár lesz belőlem. Egy pillanatig sem bántam meg, hogy így alakult az életem, hisz a hobbim lett a hivatásom. És hogy 50 éves koromra idáig eljutottam, az utóbbi 15 évemben rengeteget dolgoztam. Mindezt munka mellett, ami még nehezítette a tanulásomat. A hangszeren való játék pedig sok gyakorlást, rengeteg idő ráfordítását igényli. A gyakorlásra fordított idő egyetlen pillanatát sem érzem feleslegesnek, sőt nagyon szerettem csinálni.

Már sokat gondolkodtam azon, hogy mi lesz ezután, hogyan fogom folytatni azt, amire ilyen későn, már érett fővel kaptam rá. Az biztos, hogy ez az iskola, ahol diplomáimat szereztem, hiányozni fog. Az is biztos, hogy a gyakorlással soha nem fogok leállni, mindig lesz olyan darab, amit meg akarok tanulni. Olyan függőség ez, mint másnak a narkotikumok. És ameddig nem leszek túl fásult, fáradt, tanítani is fogok. Az is tuti, hogy valamilyen rendszerben vissza fogok járni Szilvágyi Sándorhoz gitározni, mert

mindig van új. Tőle, és persze másoktól is rengeteg tudást szívtam magamba, és itt vétek lenne megállni. Azon is elgondolkodtam, hogy ha lesz még kitartásom, a művész mester diplomát is meg lehetne csinálni. Hogy miért? Nem tudom megmondani mi hajtja az embert még ebben a korban, de a tudásszomj mindenképpen. Minden perc, amit saját magam képzésére fordítok, meg fog jelenni a pedagógiai munkásságomban is. Azért ez sem utolsó szempont. Mint ahogy az utóbbi években a gitározásom sokat fejlődött, úgy a tanítás során is sokat változtam. Én ezt fejlődésnek érzem, és reménykedem, hogy nem itt a vége.

Így portfólióm vége felé közeledve szeretnék köszönetet mondani mindenkinek, akik segítettek abban, hogy most ezt a dolgozatot megírhatom, leadhatom, ezzel pontot téve Miskolcon eltöltött éveimre. Köztük van első gitártanárom, akit mostanában veszítettem el, Vereczkey László, Szilvágyi Sándor Liszt-díjas gitárművész, akitől rengeteg módszertant tanultam, Ritter József, akitől 5 éven keresztül kaptam a jobbnál-jobb tanácsokat, Dr. Papp Sándor gitárművész, aki fantasztikus türelemmel és szeretettel figyelte vizsgáinkon a szárnypróbálgatásainkat, Dr. Iván Klára tanszékvezetőnk, akinek jóindulatára, kedvességére mindig szeretettel fogok visszaemlékezni. És nem utolsósorban a barátok, csoporttársak, és a családtagok, akik túrték és támogatták ezt a sok munkát, az utazásokat.

Irodalomjegyzék

Dr Tóth László: Pszichológiai vizsgálati módszerek a tanulók megismeréséhez

Inárcsi Hírmondó c. folyóirat XXI. évfolyam 9. szám 2011. november